

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Oslo, 16. mars 2011

Høringssvar – NOU 2010:10 Tilpasning til eit klima i endring

Vi viser til høringsbrev av 16.12 2010 og Klimatilpasningsutvalgets utredning av 15.11.2010.

Naturviterne mener at forvaltningen av naturen er den viktigste utfordringen for samfunnet, særlig i et langsiktig perspektiv. Naturen er grunnlaget for vår eksistens og må forvaltes klokt for å sikre god velferd for kommende generasjoner. Naturmiljøet er viktig for gode bomiljøer, tilgang til arealer for friluftsliv og fysisk aktivitet. Vår livskvalitet er avhengig av høy kompetanse om natur og at denne brukes i samfunnsplanleggingen og i privat næringsvirksomhet. Næringslivet, kommunene som førstelinjes forvaltningsnivå og statlig forvaltning må derfor ha ansatt tilstrekkelig naturviterkompetanse.

Naturviterne mener at samfunnsutviklingen må være bærekraftig og basert på riktig fagkompetanse. Behovet for kunnskap i alle ledd av forvaltningen er et gjennomgående tema i utredningen. Naturviterne vil derfor fremheve viktigheten av at utredningen blir fulgt opp med økte ressurser til kommunene.

Kunnskapsbasert forvaltning

Det nevnes flere steder i utredningen at naturmiljøet er særlig utsatt for klimaendringene da belastningen av klimaendringer, arealbruksendringer, forurensning og ferdsel vil gjøre naturmiljøet mer sårbart. Det er derfor av avgjørende betydning at det settes i gang med kunnskapsoppbyggingstiltak på konsekvenser for naturmiljøet slik at fremtidige beslutninger, blant annet om tilpasningstiltak som hindrer tap av biologisk mangfold, tas på et best mulig grunnlag.

For å sikre naturgrunnlaget, både på land og i havet, må det legges økt vekt på kartlegging, overvåking og kompetanseoppbygging.

Økosystembasert forvaltning

Naturviterne er opptatt av økosystembasert forvaltning og er derfor glade for at også utredningen ser betydningen av dette. Et eksempel på et felt hvor økosystembasert forvaltning vil være nødvendig er klimaendringenes konsekvenser for drikkevannskilder. Økt nedbør kan føre til mer avrenning og erosjon, noe som igjen kan føre til at miljøgifter blir frigitt.

Kommunens rolle

Mye av den praktiske forvaltningen som påvirker naturmiljøet er utøvd på kommunalt nivå. Naturviterne vil derfor legge vekt på kommunes rolle i klimatilpasningen. Kommunene forvalter hele Norges areal gjennom plan- og bygningsloven, et av de viktigste verktøy for klimatilpasning gjennom føringer for arealbruk, samferdselsplanlegging og tekniske krav til bygninger.

Utredningen nevner selv (s 69) at hvordan kommunene tar vare på hensynet til naturmiljøet varierer. Noen kommuner har kartlagt sårbare naturområder, men mange kommuner har oppgitt at de ikke benytter eksisterende temadata i arealplanlegginga, enten fordi de ikke kjenner til dem eller har for lite ressurser til å tilrettelegge dataene slik at de blir funksjonelle.

I lokal forvaltning av verneområder, en evaluering av delegering gitt av Direktoratet for naturforvaltning (2008), viser at manglende kompetanse, samordning og kapasitet var en utfordring for forvaltningen i en del områder. Utøvelsen av forvaltningsoppgavene vil få stor innvirkning på klimatilpasningene og det er derfor svært viktig at kommunene har kompetanse i egen organisasjon til å se hva som må gjøres av klimatilpasninger for at endret klima skal få minst mulig konsekvenser for naturmiljøet.

Naturviterne vil at:

- kommunene skal få et tydeligere oppdrag innen klima
- det settes av ressurser øremerket klimatilpasning i kommunene
- kommunene må sikres god nok kompetanse til å takle klimaspørsmål strategisk, forebyggende og i forbindelse med krisehåndtering

Reguleringer og krav

Gjennom internasjonale forpliktelser har Norge forpliktet seg til en rekke mål og strategier knyttet til forvaltning av naturmiljøet. I tillegg har vi nasjonale miljømål. Vi skal forvalte naturen slik at arter som finnes naturlig sikres levedyktige bestander og at variasjonen av naturtyper og landskap opprettholdes. Dette gjør det mulig å sikre det biologiske mangfoldets fortsatte utviklingsmuligheter, slik det er slått fast i St.meld. nr. 26 (2006-2007). Forvaltningen må bli tilført ressurser som gjør det mulig å ansette kompetanse på praktisk forvaltningen av naturmiljøet.

De nasjonale miljømålene blir ikke oppnådd i dag, og med klimaendringene vil dette med all sannsynlighet bli enda vanskeligere. Naturviterne er derfor svært glade for at utredningen setter fokus på dette og selv slår fast at det "vil krevje ytterlegare ressursar i form av både pengar og kompetanse innan ulike sektorar for å sikre klimatilpasning i forvaltning av naturmiljø" (s 71.).

Jordvern og arealforvaltning

Matjord ligger gjerne nært vassdrag og sjø. Høyere havnivå og mer flom vil dermed true produksjonen. Det er derfor med undring vi konstaterer at jordvern i svært liten grad blir berørt i rapporten. Slik situasjonen er i dag, omdisponeres det for mye dyrket og dyrkbar jord. Klimaendringene vil, med all sannsynlighet, forsterke presset på dette arealet. Naturviterne mener at det må sikres økonomisk bærekraft i landbruket som kan bidra til en høyest mulig selvforsyningsgrad. I arealforvaltningen må det i alle ledd sikres tilstrekkelig kompetanse som kan sette konsekvensene av omdisponering i perspektiv med tanke på en bærekraftig utvikling.

Oppsummering

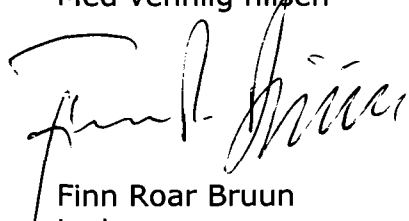
I utredningens kapittel 1 er det listet opp en rekke prinsipp og tiltak for klimatilpasning. Disse er alle gode og relevante. Naturviterne vil særlig fremheve to:

- Kunnskapsgrunnlaget må styrkes gjennom kartlegging, overvåkning og forskning
- Kompetansen i forvaltningen må heves og økes

I det videre arbeidet med utredningen er det viktig at den blir omarbeidet til noe som kan gjøres operativt i forvaltningen. Ikke minst er det viktig at kommunene får tydelige oppdrag som følges opp av ressurser.

Naturviterne ønsker også at utredningen skal ligge til grunn for en melding til Stortinget om klimatilpasning. Dette vil gjøre arbeidet med klimatilpasninger mer målrettet. Klimakampen består av to elementer, reduksjon i klimautslipp og klimatilpasning. En egen melding til Stortinget om klimatilpasning vil understreke viktigheten av dette arbeidet og at det må starte nå.

Med vennlig hilsen

Finn Roar Bruun
Leder

Trygve Ulset
Politisk utreder